

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу
Кафедра економіки і бізнесу

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни

«Соціальне підприємництво»

<https://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=2602>

Викладач к.е.н., доц. Завадських Ганна Миколаївна

<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/zavadskih-ganna-mikolayivna/>

Кількість кредитів   4

Загальна кількість годин   120

Загальний опис навчальної дисципліни

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Анотація курсу. Курс «Соціальне підприємництво» є необхідною складовою підготовки фахівців до здійснення професійної діяльності на базі практичних організацій, громадських організацій та інших структур, які опікуються вирішенням соціальних проблем, соціальним розвитком громад. Він сприяє поглибленню й спеціалізації знань і вмінь слухачів щодо використання підприємницьких підходів в організації діяльності у соціальній сфері, а також соціальної роботи в громадах, що ґрунтуються на засадах соціального розвитку. Вивчення курсу допоможе здобувачам розвинути аналітичні здібності, вміння приймати рішення в умовах постійних змін, навички міжособистісного спілкування, побудову та розвиток команди, вміння вести переговори та публічні виступи, навички переконувати та аргументовано дискутувати.

Дисципліна зорієнтована на вивчення таких питань, як: сутність понять «соціальне підприємництво», «соціальне підприємство», «соціальний підприємець»; види соціальних підприємств; основні принципи соціального підприємництва; зміст понять «соціальна інновація», «підприємницький спосіб мислення», «дизайн-мислення» та їхні можливості для вирішення соціальних проблем; законодавче підґрунтя для створення і функціонування соціальних підприємств в Україні; основні складові процесу створення й розвитку соціального підприємства; основи фінансового й організаційного менеджменту соціального підприємства; сутність поняття «соціальна цінність соціального підприємництва» та підходи до її вимірювання.

Метою вивчення дисципліни є формування відповідних дисциплінарних компетентностей, що забезпечують реалізацію всіх етапів підприємницького циклу з метою вирішення або пом'якшення соціальних проблем суспільства на умовах самоокупності, інноваційності та стійкості.

Завдання дисципліни є формування основ наукового світогляду на соціальне підприємництво та проблеми суспільства, засвоєння основних термінів та понять соціального підприємництва на рівні їх відтворення і тлумачення; здобуття навичок та елементарних умінь застосовувати їх у практичній діяльності для підвищення конкурентоспроможності фахівця у підприємницькій сфері

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які студент набуде в результаті вивчення дисципліни

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
<p style="text-align: center;">076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»</p>	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість</p> <p>ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>ФК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур</p> <p>ФК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p>	<p>РН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.</p> <p>РН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>РН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.</p> <p>РН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>РН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.</p> <p>РН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.</p> <p>РН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.</p> <p>РН 21. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері підприємницької діяльності.</p> <p>РН 22. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>РН 23. Вміти готувати презентаційні матеріали зарезультатами досліджень.</p>

Орієнтовний перелік тем лекцій

1. Соціальне підприємництво: сутність, визначення і розуміння соціального підприємництва
2. Законодавство та соціальне підприємництво
3. Стан та внесок соціального бізнесу в Україні
4. Тенденції розвитку СП в Україні і світі
5. Перешкоди і труднощі в розвитку соціального підприємництва
6. Перспективи розвитку СП в Україні
7. Створення СП в Україні: юридичні і податкові аспекти вибору організаційно-правової форми і режиму оподаткування
8. Концепція і бізнес-модель соціального підприємства
9. Бізнес-планування в соціальному підприємстві
10. Ведення обліку та звітність СП
11. Вимірювання соціального впливу та результатів діяльності СП
12. Успішні вітчизняні та закордонні практики СП

Орієнтовний перелік тем практичних занять

Орієнтовний перелік тем лекцій

1. Соціальне підприємництво: сутність, визначення і розуміння соціального підприємництва
2. Законодавство та соціальне підприємництво
3. Стан та внесок соціального бізнесу в Україні
4. Тенденції розвитку СП в Україні і світі
5. Перешкоди і труднощі в розвитку соціального підприємництва
6. Перспективи розвитку СП в Україні
7. Створення СП в Україні: юридичні і податкові аспекти вибору організаційно-правової форми і режиму оподаткування
8. Концепція і бізнес-модель соціального підприємства
9. Бізнес-планування в соціальному підприємстві
10. Ведення обліку та звітність СП
11. Вимірювання соціального впливу та результатів діяльності СП
12. Успішні вітчизняні та закордонні практики СП

Політика курсу

✓ Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університету.

✓ Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проєкті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в on-line формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.

✓ Списування під час виконання контрольних заходів, диференційованого заліку та екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів,

комунікаційних засобів тощо.

- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).
- ✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

Базова:

1. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»: за станом на 19.09.2016 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5073-17>.
2. Закон України «Про волонтерську діяльність»: за станом на 01.04.2015 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
3. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV (редакція від 01.01.2017)
4. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування.— Київ, ТОВ «Агентство «Україна», 2017. – 92 с.
5. Завадських Г. М., Тебенко В. М. Практичні аспекти становлення соціального підприємництва в Україні. БІЗНЕС ІНФОРМ, 2020. - №11.- С. 177–185
6. Екосистема соціального підприємництва в Україні: виклики та можливості. ПАКТ. Київ (Україна), Вашингтон (США), 2018. - 38 с.
7. Каталог соціальних підприємств України 2016-2017 рр. Київ, видавничий Дім «Києво-Могилянська академія», 2017. URL: <http://www.socialbusiness.in.ua/index.php/sotsialnipidprijemstva/katalog>
8. Назарук В. Соціальне підприємництво: історія, тенденції, можливості. Курс на Skills Academy. <http://skillsacademy.com.ua/courses/42>.
9. Корнецький А.О. Соціальне підприємництво: посібник для викладачів курсу К. : Фамільна друкарня Huss, 2019. - 160 с.
10. Курс «Соціальне підприємництво» на платформі "Prometheus". – Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:WNISEF+SE101+2017_T2/course/
11. Назарук В. Стати соціальним підприємцем. Курс на Skills Academy. – Режим доступу: <http://skillsacademy.com.ua/courses/view/43>.
12. Онлайн-курс “Соціальне підприємництво” на Prometheus https://edx.prometheus.org.ua/courses/coursev1:WNISEF+SE101+2017_T4/about
13. Проект Закону «Про соціальні підприємства» № 2710 від 23.04.2015 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України — Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54903

- 14.Свинчук А.А., Корнецький А.О., Гончарова М.А., Назарук В.Я., Гусак Н.Є., Туманова А.А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін. Посібник – К: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017 – 188 с.
- 15.Смаль В., Кокоть В. Що слід знати про соціальне підприємництво. Посібник: Федерація канадських муніципалітетів / Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2017. 58 с.

Допоміжна:

- 16.Завадських Г.М. Соціальне підприємництво: досвід міст Запорізької області. Abstracts of III International Scientific and practical Conference “Interaction of society and science: problems and prospects”, London, England October 05-08. 2021. – P. 93-98.
- 17.Завадських Г.М. Про відмінності між соціальною відповідальністю бізнесу і соціальним підприємництвом. Socially competent management of corporations in a behavioral economy: Collection of scientific papers / resp. ed Konstantin Pavlov, Elena Pavlova, Ludmila Shostak, Tatiana Bukoros, Josef Zyatko, Chapter II, 2021. European institute of further education, Podhájska, 2021. - P. 178-179.
- 18.Лаготюк В.О. Бізнес-ангели як основа розвитку власної справи [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.bsfa.edu.ua/PDF7/lahotyuk_hromyk_tezy.pdf.
- 19.Свереда З. Соціальне підприємництво: що підказує Україні Європейський досвід [Електронний ресурс]. URL: www.eurointegration.com.ua.
- 20.Шоля Р. І. Соціальне підприємництво в Україні як тренд економічного розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2019. – Вип. 26. – Ч. 2. – С. 121–125

Гарант освітньої програми

Лариса БОЛТЯНСЬКА